

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень	Форма навчання	Денна	Навчальний рік/семестр	1-й рік/ II семестр, 2-й рік/III семестр
-----------------------------	--------------------------------------	-----------------------	--------------	-------------------------------	---

СИЛАБУС

Назва навчальної дисципліни	Сучасна українська літературна мова (морфеміка, словотвір)
Кафедра	Філології (українське відділення)
Освітня програма	Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти підготовки бакалаврів з ОПП "Середня освіта (Українська мова та література)" галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова та література)
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Кількість кредитів: 4 Лекції: 30 Семінарські/практичні заняття: 30 Лабораторні заняття: Самостійна робота: 60
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Вайдич Тетяна Василівна, старший викладач vaidych.tetiana@kmf.org.ua
Пререквізити навчальної дисципліни	Сучасна українська літературна мова (фонетика, фонологія, лексикологія, лексикографія, фразеологія)

<p>Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни</p>	<p>Програма навчальної дисципліни Сучасна українська літературна мова (морфеміка, словотвір) складена відповідно до навчального плану підготовки бакалаврів з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова та література).</p> <p>Предметом вивчення навчальної дисципліни – морфеми, морфемна структура слів, закономірності конструювання слів за певними правилами сполучуваності морфем; морфемна та словотвірна підсистеми мови; способи творення слів, класифікація похідних слів відповідно до їхньої словотвірної структури та словотвірного значення.</p> <p>Навчальна дисципліна «Сучасна українська літературна мова (морфеміка, словотвір)» готує надійний ґрунт для ефективного вивчення морфології та синтаксису сучасної української літературної мови, а також загального мовознавства, історії українського мовознавства.</p> <p>До головних завдань курсу «Сучасна українська літературна мова (морфеміка, словотвір)» належить вироблення в студентів навичок лінгвістичного аналізу, уміння застосувати набуті знання на практиці. Програма зорієнтована на виконання різноманітних тренувальних вправ, завдань творчого характеру, опрацювання додаткової літератури, написання рефератів тощо.</p> <p>Мета викладання навчальної дисципліни – ознайомити студентів з основними теоретичними положеннями, які ґрунтуються на здобутках вітчизняної та зарубіжної лінгвістичної науки, зосередити увагу на закономірностях функціонування української мови, активних словотворчих процесах у сучасній українській літературній мові, головних морфологічних формах та складних випадках морфемного та словотворчого аналізу слів, забезпечити фахову підготовку із сучасної української літературної мови.</p> <p>Основні завдання вивчення дисципліни «Сучасна українська літературна мова (морфеміка, словотвір)» полягають у тому, щоб, синтезуючи знання з усіх рівнів мовної системи, забезпечити глибоке оволодіння теоретичними відомостями про морфемні та словотвірні явища, семантико-морфологічні ознаки морфем, закономірності їхньої сполучуваності, системні зв'язки між морфемами, правила виділення морфем та особливості їхньої класифікації, морфемний склад слів різних частин мови, диференціацію слів за їхньою морфемною будовою, принципи морфемного аналізу, з'ясувати способи і засоби творення похідних слів, мотиваційні відношення між твірними і похідними одиницями, класифікацію похідних слів за ознаками дериваційної структури і словотвірними значеннями в межах відповідних лексико-граматичних класів слів (частин мови), визначення продуктивності деяких способів і засобів деривації.</p> <p>Вивчаючи курс «Сучасна українська літературна мова (морфеміка, словотвір)» студенти повинні знати:</p> <p>дефініції основних одиниць морфеміки та словотвору, їхні найважливіші формальні й семантичні параметри; типи та класифікацію морфем за різними ознаками;</p>
--	--

перелік найважливіших функцій морфем;
принципи виділення та ідентифікації морфем;
закономірності поєднання морфем у межах слова;

особливості морфемної структури слів різних частин мови;
поняттєвий апарат словотвору як розділу мовознавства;
найважливіші класифікації способів словотворення;
послідовність морфемного та словотворчого аналізу слів.

вміти:

вільно користуватися системою теоретичних знань із морфеміки, виконуючи різноманітні за складністю завдання;
опрацьовувати статті, присвячені конкретним проблемам морфеміки та словотвору, конспектуючи головне;
виділяти морфем (морфи) та характеризувати їх;
розрізняти види морфем за різними класифікаційними принципами;

аналізувати зміни в морфемній структурі слова та особливості синтагматики морфем;

розрізняти види основ слова, класифікувати їх за основними ознаками;

користуватись морфемними словниками;

формувати словотвірні типи і словотвірні моделі;

самостійно формувати словотвірне гніздо;

робити морфемний і словотворчий аналіз запропонованих слів;

правильно утворювати слова відповідно до національної специфіки української мови.

Тематика дисципліни:

Поняття про морфеміку сучасної української літературної мови. Особливості префіксів і суфіксів як основних словотвірних морфем української мови, їхнє походження, Поняття про основу слова. Історичні зміни в морфеміці, Словотворення і словотвір (деривація і дериватологія), специфіка словотвірної похідності в сучасній українській літературній мові, Основні комплексні словотвірні одиниці сучасної української літературної мови. Способи словотворення в сучасній українській літературній мові, Словотвірні ознаки основних частин мови, сучасні тенденції в розвитку словотворення.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **загальних компетентностей**:

- здатність до критичного мислення й ціннісно-світоглядної реалізації особистості. Здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; використання інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності;

	<ul style="list-style-type: none"> – знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. <p>Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких фахових компетентностей:</p> <ul style="list-style-type: none"> – здатність розуміти мову як особливу знакову систему, її природу та функції, генетичну і структурну типологію мов світу; фонетичний, лексичний, граматичний та інші рівні мови; – здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв’язання професійних завдань; – здатність самостійно аналізувати мовний і літературний матеріал та робити висновки; – використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні; – ефективно працювати з інформацією: добирати необхідні дані з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати; – організовувати процес свого навчання й самоосвіти; – знати норми української літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності; – аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють; – здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
Критерії контролю та оцінювання результатів навчання	<p>Лекція, бесіда, спостереження й аналіз мовних явищ, самостійна робота, робота з підручником, словниками, метод вправ, постановка проблемних завдань. Опитування на практичних заняттях, перевірка самостійних робіт, перевірка конспектів статей та монографій, модульні контрольні роботи.</p>
Інші інформації про дисципліну (політика дисципліни, технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)	<p>Відповіді на практичних заняттях – 30 балів (максимум). Самостійна робота студента (тези наукових статей, написання рефератів, підготовка презентацій) – 20 балів. Модульна контрольна робота – 50 балів. Разом: 100 балів Іспит (допуск у разі наявності 35 балів) – максимум 100 балів Технічне забезпечення: Classroom дисципліни</p>
Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси	<p>Вакарюк Л.О., Панцьо С.Є. – Українська мова. Морфеміка і словотвір: Навчальний посібник/Вид. 2-ге, переробл. і доп. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. – 200 с. Горпинич В.О. Сучасна українська літературна мова : Морфеміка. Словотвір. Морфонологія : [навч. посіб. для студ. філол. спец. вищ.</p>

навч. закл.] / Горпинич В.О. – К. : Вища школа, 1999. – 207, [1] с. – (Навчальне видання).

Жовтобрюх М.А. Курс сучасної української літературної мови / М.А. Жовтобрюх, Б.М. Кулик. – [4-е вид.]. – К. : Вища школа, 1972. – 402 с.

Карпіловська Є.А. Конструювання складних словотворчих одиниць / Карпіловська Є.А. – К. : Наук. думка, 1990. – 156 с.

Словотвір сучасної української літературної мови / [відп. ред. М.А. Жовтобрюх]. – К. : Наук. думка, 1979. – 406 с.

Сучасна українська літературна мова : підручник / [М.Я. Плющ, С.П. Бевзенко, Н.Я. Грипас та ін.] ; за ред. М.Я. Плющ. – К. : Вища шк., 1994. – 416 с. – (Навчальне видання). Сучасна українська мова : підручник / [О.М. Григор'єв, С. Є. Доломан, Ю.В. Лисенко та ін.] ; за ред. О.Д. Пономарева. – К. : Либідь, 1997. – 399, [1] с.